

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Imamo jo! „dolenjsko železnico“.

Včeraj nekako ob pol ene je prižvižgal tiho in slovesno vlak, ki nam jo je otvoril; danes se začne redna vožnja.

Spregovoriti nam je dolžnost vsaj nekoliko o tej za nas Dolenjce gotovo močno imenitni reči.

Sprejem v Novem mestu je bil gotovo prav lep, da krasán. Vse kar je moglo je hitelo na praznično ozaljšán kolodvor. Prepričani smo, da so gospodi, katere nam je pripeljal vlak, bili povsem zadovoljni. Na kolodvoru so se razpostavili naši mestni gardisti, požarne brambe iz mesta, Črnomlja, Metlike, Mokronoga, St. Jerneja in Žužemperka, vojaška godba najeta iz Ljubljane, domača mestna godba, Dolenjski Sokol in nebrojno število gospode in preprostega ljudstva. Na griču, kolodvoru nasproti, so bili učenci in učenke iz Novega mesta in Šmihela, okrašeni s trobojnicami in cesarskimi barvami, držeč v rokah zastavice iste barve. Prav mičen pogled je bil.

Slavnostnega obhoda so se udeležili naslednji visoki gospodje: Vitez Wittek, sekijski načelnik v trg. ministerstvu; minist. svetovalec Dr. Haberer in Wurmb; minist. tajnik Dr. vitez Forster; vladni svetovalec Heindl. — Od strani železničnih uradov: Predsednik vitez Bilinski, Bischoff, Wessely, Dr. Liharzik, Klemenčič, vitez Kniazislucki. — Knez Auersperg. — Od deželne vlade Kranjske: Predsednik baron Hein, Schemerl, Dralka, Mahkot, vitez Laschan, Gol, Svitil, Gril, vitez Vestenek. — Od deželnega zastopa: Detela, baron Apfaltrern, Murnik, dr. Papež, dr. Schaffer, dr. Vošnjak; poslanci Kersnik, Kušar, vitez Langer, Pfeifer, Povše, baron Švegelj, Šuklje, Svetec, Tavčar. Od sodnijskih uradov: Predsednika Kočevar in Gerdešič, Schneditz, dr. Pauer, Golia, Jenšič, Klobučar. — Obrt. zbornice predsednik Perdan; vrhovni poštni ravnatelj Pokorny; od vojaštva vitez Fux, Müller; od ljubljanske hranilnice ravnatelj Lučkmann in Bamberg, — Dalje: Prošt Urh, grof Margheri, grof Barbo, baron Berg. Župani: Grasselli, Perko, Gilly, Košak i. t. d. Mnogo inženerjev, podjetnikov i. t. d.

S preveselim „živio!“ smo pozdravili došli vlak. Župan novomeški pa je slovenski nagovoril sekijskega načelnika Witteka, izražaje v imenu mesta svoje veselje nad toliko srečo, da nam je Bog vendar spolnil goreče želje, davši nam železnico. Topiči so pokali, vojaška godba je zaigrala, neštevilni vzkliki veselja, zlasti iz mladih otročjih ust, so se razlegali. Pozabiti ne smemo še, da so se vdeležile sprejema zlasti tudi naše gospice v krasni narodni noši s pečami, kar je gospodom očitno jako dopalo.

Po kratkem postanku nam je parni stroj peljal gospodo do Straže, od koder se je vrnil zopet v Mesto. Tukaj je čakal odlično gospodo drugi sprejem

pod impozantnim slavolokom pri Skabernetovi hiši. Razpostavile so se tu požarne brambe, godbi, meščanski kor, Sokol in pa narodno oblečene gospice. Gosposdičina Pauserjeva je nagovorila v lepih besedah slovenski došlo gospodo ter podala gospodu Wittek-u šopek cvetlic v znak veselja, koje imamo nad tem srečnim dogodkom novomeščani. Gospoda je šla potem peš na glavni trg, od koder se je peljala še pogledat grmsko šolo, potlej pa se vrnila na kolodvor, kjer se je pripravil sijajen banket.

Mesto naše je imelo istinito slavnostno obleko; zastave in zelenje je dičijo, prodajalnice so bile zaprte.

Vojaška godba je koncertovala sredo večer pri Brunerju, v četrtek na kolodvoru pri slavnem vlaku in zvečer pri Schwarzu. V obeh gostilnah bilo je obilo ljudstva. — Domači godbi pa je tudi dosti posla ostalo.

S zadovoljnostjo priznavamo, da so bili člani domače godbe prijazni, in niso slabo tolmačili, če se je tudi vojaška godba naročila. — Saj so pa tudi v pričo vojaške godbe dokazali, da tudi kaj znajo, in da je domača godba podpore vredna; gosp. kapelnik Poula je v kratkem velik uspeh dosegel.

Vsa slavnost se je lepo vršila, brez vsake nezgode.

Te kratke besede, naj dragim čitateljem vsaj deloma povedo, kako veselje čuti srce novomeščanov.

Bog vsemogočni daj, da nam železnica res donese boljših dni v vsacem oziru! Gotovo se bode to zgodilo, ako bomo storili tudi sami, kar je v naših močeh.

Mestna hranilnica v Novem mestu.

Dne 1. maja t. l. otvorila se je novo ustanovljena mestna hranilnica v Novem mestu v navzoč-

PODLISTEK.

Moli in delaj!

(Dalje.)

Res je bil asekuriran naš Tomaž.

V osmih dneh dobil je iz zavarovalnice lepo svoto tisočakov. „Tukaj,“ kaže ponosno svoji ženi, „tukaj imaš sedaj „kazen božjo!“ Ha, lep denar! osem tisoč bankovcev! Bo že! S tem se bo dalo kaj lepšega narediti, kakor je bilo do zdaj! Da pa bom imel vendar še pred tako „božjo kaznijo“ mir, postavil bom na streho strelovod, potem bom videl, kedo je gospodar v moji hiši, jaz — ali Bog!“

Grozne so bile te besede zopet ubogi ženi! Zmirom bolj in bolj je strmela nad moževo trdovratnostjo in brezbožnostjo!

Toda revica — naravnost se ga ni upala svariti!

Kmet Tomaž sedaj ni imel miru. Zmirom

nosti cesarskega komisarja, občinskega odbora ter upravnega odbora hranilničnega.

Zupan Perko poprime prvi za besedo ter naglašava velevažnost denašnjega dne za Novo mesto, za prihodnost in procvit njegov.

Po dolgotrajnih naporih posrečilo se je v Novem mestu, kot središču dolenjske, ustanoviti denarni zavod — hranilnico, ki naj bi postala središčje vsega denarnega prometa dolenjske. Zato naj bo hvala vsem, ki so pripomogli k ustanovitvi tega zavoda, ki naj prične danes svoje delovanje.

Novo ustanovljena hranilnica naj bode varna shramba uložnikom za svoje imetje, potrebnemu cenena pomoč v zadregi, naj širi svoj delokrog, svoj upliv in blagostanje v Novem mestu, po Dolenjski — po vsej deželi. — Po poštem delu naj raste in razvija se krepko, v to pomozi Vsemogočni Bog!

Častita gospoda! V tem velevažnem trenutku, ki naj bode začetek boljše prihodnosti našega mesta, spominjamo se po očetovsko svoje narode ljubečega mogočnega vladarja, pod čega krilom se vse tako krepko razvija in pod čega varstvom stoji tudi naš mlad zavod. Zatorej zakličimo iz globočine srca našemu presvitlemu cesarju Frančišku Josipu I. „Slava, Slava, Slava!“ Vsi navzoči so navdušeno ponavljali trikrat Slava!

Potem se oglasi v imenu ravnateljstva njega podpredsednik dr. Schegula ter povdarja, da se do sedaj na Kranjskem ni osnovala nobena novejša hranilnica v tako kratkem času — po 16mesečni dobi, odkar se je sklenila ustanovitev zavoda, začela je poslovati hranilnica. Izreka upanje, da se bode tako točno vršilo tudi poslovanje.

in zmirom je mislil, kako bi začel z zidanjem. In te misli so ga začele kmalu voditi v bližnje mesto, da dobi tam razumnega inženirja, izučenega zidarja, ki naj bi oskrbela načrt zidanju.

Ker je bil možak res pri denarju, zato je tudi skrbel, da ni šel tešče iz mesta. Gledal je toraj rad po tistih hišah, ki imajo pred vratni smrekov . . . v znamenje . . . Ko si je bil nekega dne v eni takih hiš natočil potrebne tekočine, da bi svojo žejo pogasil, pridruži se mu s prijaznim ogovorom neki gosposko oblečen človek. Tujec čednega obraza, sladkih besedij, zdel se je v začetku pogovora Tomažu oduren; toda ker je enekratij mej govorjenjem dobro, dasi neslano zarobantil in povrh se še malo ponorčeval iz sosedov, ki so v gostilni naredili križ pred jedjo, bila sta s Tomažem enega srca, ene misli — prijatelja!

Mej živahnim pogovorom zapoje tujec Tomažu prav laskavo: „Vi ste mož, prijatelj, vi ste eden, ki vé, da je človek sam svoj, — ne pa farovžki

Obljubuje v imenu ravnateljstva, da bode postopalo previdno in varčno, zaradi česar se za začetek ne bode najel nobeden uradnik, marveč bodo hranilnične posle opravljali člani ravnateljstva.

Izreka prošnjo, da bi gospod cesarski komisar zavod podpiral in osobito željo, da bi slavna sodišča in c. kr. uradi sploh, potem častita duhovščina na Dolenjskem pri nalaganju različnih denarjev se posluževala domačega zavoda.

Na to izjavi, da se prične poslovanje. Uložilo se je precej ta dan fl. 4694.63. Prvo precej izdatno vlogo napravil je g. Anton Vrtačič, komandant uniformovane meščanske garde.

Do konec meseca maja prejela je od 65 vlagateljev 11.933 gld. 88 kr. vlog, izplačala pa 1 vlagatelju 2 gld; stanje vlog znaša sedaj 119.31 gld. 88 kr. in je 64 vlagateljev. Prošenj za posojila je vloženih 33 za 23.840 gld., od teh je dovoljenih 26 za 9.466 gld; ostale prošnje so deloma odklonjene, deloma še ne rešene. Izplačalo se je posojil za 600 gld.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Na Mažarskem, zlasti v glavnem mestu, se godé take reči, kakor bi se bila že vstaja začela. Ker je gosposka zbornica zavrгла predlog o civilnem zakonu, ministri, zlasti Wekerle in Szilagyi, ne vedó, kaj bi storili. Neverjetno je, kako grdo je mažarska šolska mladina in poulična drhal napadala in zasramovala one najodličnejše gospode, ki so se izrekli zoper civilni zakon. Obsipali so jih z ostudnimi psovkami, žugali jim s palicami in pestmi, narejali pred njih hišami hrup itd. Vlada pa je vse to gledala z nekakim

hlapec! Takih bi bilo treba na svetu; — hej, potem bi bilo vse drugače“.

Ta pohvala, ki jo je Tomaž danes prvič slišal o sebi, mu je bila prijetnejša, kakor ne vem kaj! Zadovoljno se nasmehne in kupici zažvenketate v znamenje srečne zadovoljnosti nad laškavo pohvalo.

„Kedo pa ste, dragi prijatelj“, da vsaj po imenu vem, s kom govorim“, vpraša Tomaž. „Vi mi dopadete“.

„Veste kaj“, odgovori tuj prijatelj, moje ime vam ne bo koristilo; vsejedno, ako ga veste ali ne. — Pa moja služba bi vam ne bila na potu — sedaj, ko mislite novo stanovanje delati“.

Jaz sem agent banke N. N.

„Agent! no, za agenta vas bi ne imel dragi moj!“ reče mirno Tomaž!

„Kaj pa?“

„K večjemu sem mislil, da občujem s kakim propalim študentom ali, oprostite, z zakotnim pi-

zadovoljstvom in ni storila nobenega odločnega koraka, da bi zabranila. Predlog o civilnem zakonu je ministerstvo zopet predložilo zbornici poslancev, ki jo je zopet vsprejela; sedaj pa hoče tudi v gosposki zbornici zmagati ž njo, če ne z lepa, pa z grda. A kakor se kaže, ne pojde, ker cesar je odločno zoper civilni zakon. Mažarski ministri so se v svoji zagrizenosti spozabili tako daleč, da so hoteli celo cesarja strahovati. S tem so očitno pokazali, kaj znajo in kam merijo. Upati je, da bodo morali kmalu vsi popustiti svoje častne, a nezaslužene službe. Ako pa bodo še kaj časa taki ljudje vodili vladu na Mažarskem, gotovo se začne kmalu vstaja. — Košuta časté Mažarji kakor svojega malika. Na tišoče otrok od blizo in od daleč so že pripeljali na njegov grob, da se mlada srca nasrkajo Košutovega revolucionarnega duha. Sv. Telesa dan, ko drugod kristijani slavé svojega Zyeličarja in mu trosijo cvetja, romali so učenci neke meščanske in trgovske šole s svojim učiteljem na Košutov grob, kjer jim je učitelj govoril o Košutu, učenci pa so potrosili grob s cvetjem, peli in tudi govorili nekaj govorov. — Kam bo vse to prišlo?

Kaj je novega po širokem svetu?

Na Francoskem je zopet ministerska kriza. — Vlada pleni cerkveno imetje, kolikor le more. Nedavno je ustavila plačo lijonskemu nadškofu; a verno ljudstvo je v par dneh zneslo zanj večjo svoto, nego jo dobi za celo leto. Tako se godi tudi mnogim drugim škofom, ki so zvesti svojemu poklicu. Žid Kornelij Herz pa, ki je ukradel 9 milijonov frankov, sme se sedaj zopet brez strahu vrniti v domovino s častjo in slavo. Židovsko časnikarstvo celega sveta pa se nad tem

sačem! Ker pa ste agent, agent banke — glejte ravno sem tuhtal, kako bi mogel dobiti kaj denarja za zidanje na posodo. Zato vas vprašam, gospod agent, ali bi se dobilo kaj pri vas?“

„Oh, zakaj ne! Koliko želite?“

„Rabil bi“, pravi Tomaž „tako — kakih osem tisoč bi še rabil!“

„Ne več?“ prasha zaničljivo agent.

Tomaž začuden pogleda, kaj imate-li toliko za posojilo? „No, tako naj bo deset tisoč“, odgovori. „Če imam osemnajst tisoč v žepu, bom vsaj lahko zidal, kakor se mi bo poljubilo“.

„Velja deset tisoč! prosim!“

„V enem tednu vam pošljem“.

„Dobro“, odgovori Tomaž. „In koliko procentov zahtevate?“

„Po štiri je pri meni navada“, odgovori agent. Toda ta „pri meni“ je agent toliko pomenljivo in naglaševaje izrekel, da je Tomaž osupnil. Sam ni vedel, zakaj se je toliko prestrašil — pa ne-

veseli, da je slednjič končana pravda o panamski goljufiji, v kateri so milijoni trdo prisluženih frankov zginili v žepih brezvestnih židovskih oderuhov in goljufov.

Piše se nam:

Iz Toplic. — Binkoštni pondeljek popoludan vršilo se je slovesno blagoslovljenje zastave našega gasilnega društva.

Zastavo diči na eni strani podoba sv. Florijana, patrona ognjegascev, na drugi strani društveni grb. Cerkevne obrede blagoslovila opravil je g. profesor dr. Josip Marinko, in kot botra prisostovala je blagorodna gospa Josipina Kulavic. V kratkem, poljudnem govoru razložil je gospod doktor pomen zastave sploh, in osobito nje pomen našemu društvu. Navdušene besede spretnega govornika napravile so na zbrane poslušalce velikanski vtis.

Podpisani spolni prijetno dolžnost, da se v imenu gasilnega društva na Toplicah najtopleje zahvaljuje prijazni občespoštovani kumici, blagorodni gospej Kulavičevi in p. n. gospodu dr. Marinku za blagohotno vslugo, kakor tudi vsim častitim prijateljem in dobrotnikom našemu društvu, za poslano darove.

Josip Zupanc,
načelnik.

Iz Št. Jerneja. — Procesija na dan presvetega Rešnjega Telesa je bila v naši fari lepa in spodbudna. Ker je bilo ugodno vreme, udeležili so se domači duhovnjani tega veličastnega spreveda v obilem številu. Red je bil vzoren in vse se je dobro zvršilo.

Pobožnost je povzdigovalo lepo petje v ceciljanskem duhu. Domače pevke in pevci so pod spretnim vodstvom g. K. Trosta, učitelja, dobro zvršile svojo nalogo. Posebno sta se odlikovala povabljeni pevca gg. Janko Hudovernik, not. kandidat in Trček, uradnik, oba iz Kostanjevice. Obema gospodoma se zato izreka lepa zahvala.

Neprijeten vtis je pri tem lepem sprevedu na vsacega napravilo nemško povelje šent-jernejske po-

kako čudno se mu je vse zdelo, da tujec toliko povdarja „pri meni“. — Vendar slednjič podpiše in stvar je bila dognana.

Čez en teden dobi Tomaž poziv k sodnji, kjer mu je bila izposojena svota oddana. Uradnik ki mu je denar izplačeval, ga pomilovaje ogleduje ter slednjič pristavi: „Mož, vi ste pokopani! To posojevanje bo vas zatrl!“ — „Kako to“, dé osupnjeno Tomaž. „Saj sem vzel s štirimi procenti na posodo, to je malo!“ „Malo pravite? ali ni veliko letnih 48 procentov! Kaj?“ „Štiri procenti so zgovorjeni“. — „Stiri, da“, odgovori uradnik, „toda — na mesec!“ Tako daleč pač ni mislil naš Tomaž. Sedaj mu je znano, zakaj je agent „pri meni“ toliko povdarjal!

„Nič ne dé“, govori domov grede, „bo vže tudi to šlo! Saj mi posestvo toliko nese in brez skrbi začnem z zidanjem. Pri lepem vremenu je dobro vspevalo delo. Ko pa pride sobota večer čas izplačevanja, zapové Tomaž delavcem: „Jutri

žarne brambe. Zakaj ni slovensko? Pred nekim časom je bilo dotično društvo postavljeno drugim enakim v zgled po časopisih, ker je imelo slovensko povelje — in sedaj — je ravno narobe. Pričakujemo, da se ta napaka kmalu odstrani, in da dobi slovenski jezik tudi tukaj veljavo — katera mu gre. Enako naj bi se tudi „Fohlenhof“ spremenil v žrebetišče. Če slovenski denar velja — naj tudi slovenski jezik.

Spoštujmo svoj materin jezik — in spoštovali nas bodo tudi naši nasprotniki —! — á —

Iz Šent-Jerneja. [Zakasnjeno.] — Vis. dež. odbor Kranjski bo letos, kakor tudi že vsa ona leta, ko je bilo hroščevo leto, za pokončevanje podelil nagrade le šolski mladini, neposestnikom in revnim ljudem. Priporoč pa, da je najugodnejši čas za to pobiranje hroščev, preden solnce izhaja in šolski otroci sploh o tem času ne bodo šole zamudili, če jih gredo nabirat. Naša šolska mladina jih je vže precej tisoč uničila, ko se je vsakemu zapovedalo, da naj glave odtrga in drugo telo v šolo pokazati prinese, da se dotični razredni učitelj ali učiteljica prepriča in otroci zapišejo in seštejejo, koliko jih je zatrl vsaki posebej in koliko vsi skupaj.

Prve dni so jih nosili le v papirju zavite ali v škatljicah, se vé, ker v Šent-Jerneju že nekoliko bolj po gosposko živimo in kakor je slišati, mislimo prositi, da bi se Šent-Jernej za „trg“ razglasil. Drugi so jih začeli pa iz vasi v okolici kar v košaricah ali v večjih posodah nositi, pa tudi k gospodu županu, kateri plačuje liter po 3 kr. ali pa še rajši dva litra 5 kr., kakor so mi šolarji pravili, katere sem karal, zakaj niso prinesli kebre v šolo, rekši, da so jih oddali pri županstvu.

Vsled dolgotrajnega toplega vremena so se hrošči letos mnogo prej prikazali, nego druga leta ter že sedaj v velikem številu objedajo prvo nežno zelenje sadnih in drugih dreves, posebno pod goro in okoli Vrhpolja gornjega. Bati se je vsled tega, da bode škoda, provzročena po hroščih, letos jako velika. Želeti je toraj, da posestniki in najemniki zemljišč svoje sadno in lepšalno drevje in grmovje zlasti v ranih urah pridno otrešajo ter hrošče pokončavajo. Posebno

na delo!“ In spolnila se mu je želja, oziroma ukaz! Ljudje so se spogledovali, ko so videli delavce razbijati na Gospodov dan in marsikateri je na tihoma nezadovoljno zamomljal, kajti očitno se nihče ni upal povedati. Uboga njegova žena prosi in prosi, svari — nič ne pomaga! Robata kletev je bil Tomažev odgovor. S pobešenimi očmi je hitela žena v cerkev in s hitrim korakom jo je vbrala vselej prva iz nje; bilo je pošteno ženo sram radi moža. Njena edina tolažba je bila, da se je na skrivnem s katero sosedo v pogovoru bridko zjokala! Ker pa ni vedela nobene pomoči več, šla je zaupno k gospodu v farovž, naj bi vendar Tomaža posvarili! Ni šla zastonj! G. župnik neustrašeno opozori Tomaža na dano pohujšanje ter ga prosi, naj vendar ne kliče srda božjega na-se in svojo hišo. — — Toda kaj je bil konec? — Zaničljiv posmeh in „hvala za pridigo, če Vam ni prav, pojte me tožit!“ S krvavečim srcem se poda domu skrbni dušni pastir.

rada jih zoblje perutnina pa tudi prašiči. Le na ta način bode mogoče vsaj deloma odvrniti pretečo škodo. Ako se letos ne bo v tem pogledu veliko naredilo, bo škoda po črvih v prihodnjih letih tako velikanska za kmetovalca in vse druge, da bo marsikatera vas ubožala. Ko bi jih le tudi sneg, kateri je padel od 5.—6. maja po Gorijancih in zvečer tudi na ravnem naletoval, prav obilo pokončal.

Danes imam pa še drugo veselo novost sporočiti. Na pašniku šent-jernejskem so se po večletnem prigo-varjanju sobesestniki vendar dali omehčati, da se je vse trnje, brinje in grmovje razun jelš in katerega družega drevesca posekalo in iztrebilo. Bilo je najetih osem delavcev, kateri so v dveh oddelkih pridno trebili pašnik in ga tudi vže srečno očistili, kjer bo lepo trava rastla, se živinca redila in tudi lepi prostor zalšal z zeleno pašo. Koliko je bilo treba k temu prigo-varjanja in uneme, vé pisatelj in sedaj pa, ko je delo storjeno in je naš izvoljeni predstojnik „Hofšterski“ gosp. France Homan, delavce izplačal, so vsi posestniki, katerih je 25 skupaj, prav zadovoljni s tem delom. Pa še drugi napredek je videti. Ob cesti je želel soud in sosesestnik, da bi se sadno drevje vže pred mnogo leti bilo zasadilo, pa bili so vedno ugovori ničevni in se ni moglo to doseči.

Letos je pa mladi gosp. Aleksander Wutscher iz Dolenje Brezovice dal drevesa, katera je naš župan gosp. Jožef Poljanec se vé z dovoljenjem našega „Obmana“ Franceta Homana dal zasaditi na vsako stran ceste proti Gracarjevemu Turnu. Ko se bodo drevesa izgojila, bodo na dalje zasajena tudi ob državni cesti. In tako se naš lepi Šent-Jernej lika in lepša, posebno pa, ako bo dobil toliko krasnih novih šolskih poslopj, kakor nam jih je višja gosposka zavkazala sezidati, in sicer: dvorazrednico v Orehovici pod glavarstvo Novo Mesto, fare šent-jernejske; dvorazrednico v Gor. Vrhpolji; dvorazrednico med Grobljam in Ostrogom; jednorazrednico v Gor. Gradišči in v Šent Jerneju bi ostala še ta šola. Vidite, to ni kar si bodi. Pa mi smo včasih tudi rogomentni in nezadovoljni. Ako naš ostri nadučitelj po postavi želi in zahteva, da naj otroci redno šolo obiskujejo, se tudi izgovarjamo, da imajo otroci čez uro hoda v šolo, in torej jih ne mo-

V jeseni je bilo delo dogotovljeno. Zares krasno poslopje! Toda odkar je Tomaž zidal, se je govorilo po vasi, krčmar nič ne toči. Nobeden sosed ga ni videl še ta čas pri njem. In kako dela. Vse moči napenja, zares skrben gospodar na tako lepem stanovanji!

Toda ni bilo vse tako! To je Tomaž najbolj sam vedel. Vse je šlo rakovo pot. — Zakaj, že vemo! Obresti, grozne obresti so požrle vse.

„Ljubi mož“, reče žena, „poglej vendar sedaj, da ni božjega blagoslova, ko vendar toliko toliko delaš. Poglej očitno kazni božjo, ker si Gospodoy dan onečastil. Pregnal si Boga iz srca, še iz hiše ga preženi — in potem nama pri vsem našem poslopju ne ostaja drugo nego beraška palica.“ „Če tebe — mene ne! Dokler sem zdrav, ne bom beračil! O kazni božji mi ne govori, če ne, se bo s teboj zgodilo — kar ne želiš!“

Uboga reva je morala molčati! (Dalje sledi.)

remo in nočemo pošiljati. Sedaj pa, ko so nam za-ukazali šole zidati, da bi lahko hodili otroci v šolo, smo se pa na Dunaj pritožili do vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje ter prosili, da se naj le v Šent-Jerneju zida tako velika šola, da bo osem gos-podov učiteljev, in sedaj pa ne bo predaleč hoditi otrokom v šolo, kajti yasi se bodo gotovo približale Šent-Jerneju. — Kaj nismo kunštni?!

Radovedno pričakujem rešitve. Bog daj, da bi bilo rešeno tako, kakor je najbolj pametno! — Če nas silijo otroke v Šent-Jerneju v šolo pošiljati, pravi-mo, da je predaleč; če pa ukažejo, da naj šole zi-damo zunaj, pa silimo, da naj bo le velika šola v Šent-Jerneju. Vedno se znamo braniti!

Opomba uredništva. Mi in z nami menda večina onih, ki imajo s šolo kaj opraviti, smo pre-pričani, da so mnogo boljše manjrazredne šole po vaseh, kakor pa večrazredne šole po velicij krajih. V od-daljeno šolo otroci res ne morejo — zlasti ne ob slabem vremenu, v bližino bi prišli. Tako trpi le pod-uk. Dalje imajo štirirazrednice celdnevni poduk — dopoldne in popoldne. Oče mora tako otroka pogre-šati celi dan, ko ga vendar doma potrebuje pri delu; vsaj yemo, kako pomanjkuje delavcev. Ravno taka je v Šent-Jerneju. Kolikokrat so vže nam tožili ljudje, da je grozno, ker otrok celi dan ni doma! In moške imajo prav. Kar je za gospodo, ni vselej za kmeta. Pa še nekaj. Kje naj dobi oddaljeni otrok opoludne hrano. Lačen želodček pa se ne bode učil. Pa res kaže skušinja, da se otroci s celodnevni podukom ne nauče toliko več, kakor take šole stanejo več de-narja in truda. Zato svetujemo kot prijatelji našega ljudstva: ne zahtevajte štirirazrednic, ampak tirjajte eno ali dvorazrednice po manjših krajih in veliko bolj bote skrbeli za splošni poduk pa tudi za svoje kme-tije, svoje žepe!

Iz Št. Jurija pod Kumom. — (Vlaganje temelj-nega kamna za novo farno cerkev.) — Binkoštni torek bil je za našo faro posebno vesel dan. Želja po novi prostornejši farni cerkvi, katero so farani že dalje časa gojili v svojem srcu, začela se je po prizadevanju našega gorečega gospoda župnika Ivana Vidergarja vresničevati. Ta dan postavil se je namreč temeljni kamen za našo novo farno cerkev, ki bode z zidom 28 metrov dolga, 13 metrov široka in 14 metrov visoka.

Da se je slavnost posebno slovesno vršila, prišla sta na prošnjo gospoda župnika iz Ljubljane milostni gospod prelat dr. Janez Kulavie in profesor bogoslovja dr. Ivan Janežič. Ob 10. uri se je pričela slavnost. Veselo zvonjenje in pokanje topičev na slav-nostni dan in dan poprej, privabilo je mnogo ljudstva iz domače in sosednjih farâ.

Najprvo je gospod dr. Ivan Janežič v svojim prisrčnim in poljudnim govoru kazal ljudstvu potrebo, da je hiša božja krasna, ker ona je kraj, kjer se oznanjuje resnica, kraj, kjer se dele milosti, in skupno ognjišče, okrog katerega se zbirajo vsi farani, prosit in prejemati dobrot in milosti za dušo in telo. K sklepu pohvalil je tudi gospod govornik naše farane, da so že toliko storili, in spodbujal staro in mlado, še nadalje k vztrajnemu delovanju. Rekel je, da če-tudi bi kdo tukaj nobenega plačila in vžitka za svoj trud pri prizadevanju te cerkve ne imel, mu gotovo plačilo v večnosti ne odide.

Potem je milostni gospod prelat blagoslovil in vložil temeljni kamen ter po končanej slovesnosti da-rovao slovesno peto sv. mašo.

Naj še pripomnim, da so se naši vrli farani na svoje stroške lotili tega težavnega dela. Četudi nimamo v naši fari posebnega bogastva, vendar upamo, da bomo z božjo pomočjo delo, katero smo srečno pričeli, tudi srečno končali. Ne drzemo si tudi bralcev s svojimi prošnjami za podporo nadlegovati, kajti saj se dandanes že tako mnogo prosi za vse različne namene. Ako bi bil pa komu naš St. Jurij v posebno dobrem spominu in naše ljudstvo posebno pri srcu, in bi bil vsled tega voljan tudi kaj darovati za našo novo farno cerkev, pripomnimo, da se vsak najmanjši darček hvaležno sprejme. Dobrotljivi Bog nam nakloni mnogo dobrotnikov.

Domače vesti.

(Duhovske spremembe na Dolenjskem.)
C. g. Janez Kunauer, župnik v Polomu, pride za župnika na Golo. Č. g. Janez Abram, kapelan v Mokronogi gre v Košano. Č. g. Janez Rihtaršič, pride v Mokronog in č. g. Ignacij Nadrah, pride kot kapelan v Metliko.

(Umrli) je nenadoma za mrtvoudom 22. maja o. Albin Bregar, gvardijan v Brežicah. Lansko leto je popolno prenovil tamošnjo samostansko cerkev. Bil je še le v 46. letu svoje dobe. — 8. maja pa je umrl v Chippewe v Severni Ameriki naš rojak, duhovnik Filip Erlach. Prepeljali so njegovo truplo v Marquette, kjer so ga pokopali.

(Metliška kmetijska podružnica) bo imela svoj letošnji občni zbor dne 7. junija ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju Načelnštvo.

(Dr. Ivan Šušteršič) je odprl v Ljubljani na Kongresnem Trgu št. 2. advokaturu, kakor smo naznanili vže v zadnjem listu. Toplo priporočamo gospoda vsem, ki potrebujejo zagovornika. Gospod je vrl jurist, izvrsten govornik, Slovenec katoliškega prepričanja, ki se nikdar ne sramuje pokazati svoje katoliške barve. Ob priliki prvega slovenskega katoliškega shoda smo imeli priliko občudovati te lastnosti mladega gospoda doktorja.

(Posebne romarske vlake) bode preskrboval kakor prejšnja leta tako tudi letos gosp. Pavlin v Ljubljani. Začeli bodo voziti koncem meseca junija. Napravljali se bodo taki vlaki tudi iz Dolenjskega.

(K današnji prošnji) za dijaško kuhinjo dostavljamo željo, naj je prijatelji mladine ne pregledajo. Opominjamo pa ob enem, da bodo imeli doneski pred vsem namen, poplačati troške pri zgradbi. Dijaška kuhinja bode imela te-le prostore: veliko jedilnico, kuhinjo, sobo za služeče, drvarnico in jako prostorno klet.

(Posojilnice slovenske) jako dobro napredujejo. S posebnim veseljem zapišujemo, da cvetó še prav posebno po Štajerskem in Koroškem, kjer so zaradi nemškutárskega pritiska posebno potrebne. Tako n. pr. imamo pred seboj „Računski sklep s posojilnice v Gornji Radgoni“, ki nam kaže, da je imela l. 1893. 82.478 glđ. prometa. Zadrúžnikov šteje 234, ki imajo deležev za 2340 glđ. Hranilnih vlog se je vložilo 26.958 glđ. Posojil se je dalo tega leta zadrúžnikom 41.104 glđ. Čistega dobička je imela posojilnica 453 glđ.

(Nevihtha in toča) je 16. maja naredila silno veliko škodo po Dolenjskem in tudi po Štajerskem. Toča je pobila polje ob Brežic gori čez Leskovec, St. Rupert, Smarjeto do Dobrepolja. — V Križevem pri Kostanjevici je udarila strela in ubila dva človeka.

(Poštne voznje) so se z današnjim dnevom tako-le spremenile:

V Metliko odhaja pošta ob 10. uri zjutraj in se vrne ob 4. popoldne;

v Kostanjevico-Krško odhaja ob 3.50 zjutraj in 3.40 popoldne, in prihaja ob 11.45 zjutraj in ob 8. zvečer;

v Toplice odhaja ob 10 zjutraj in 3.45 popoldne, prihaja pa ob 4. popoldne in 9. zvečer.

Vožnja pošta do Ljubljane in Litije je vstavljena.

Razne vesti.

* (Ali se godijo še zdaj čudeži?) Ako bi vprašali modernega filozofa, če se more zgoditi čudež, odgovori nam: „Nikakor! Vse se vrši le po nrvnih močeh“. Če je temu res tako, presodi naj vsak iz naslednjega: V pirenejskih hribih, na meji mej Francoskim in Španjskim, je znano mesto Lurd, kjer se je zgodilo že veliko čudežev na priprošnjo Device Marije. Da se stvar znanstveno preišče, prišlo je tja več zdravnikov, ki so tvorili skupaj zdravniško komisijo pod predsedništvom dr. Boasarja. Vsakega bolnika, ki je iskal v Lurdu pomoči, je komisija prej preiskala in vsako posamezno hipno ozdravljenje znanstveno presojala. Pa kakšen izid? V minulih dneh je govoril dr. Boasar v Bruselu in v Lovani tisočerm poslušalcem, zdravnikom, medicincem in učenjakom vseh strok, da je sam na lastne oči videl in presodil stotere slučaje hipnih ozdravljenj, o katerih ne more zdravniška veda reči, da bi se bila zgodila po nrvnih močeh in katera so ga, prej neverjetnega, iz cela prepričala, da tu mora vplivati neka višja, nadnaravna moč, da tu razodeva Bog svojo moč! — Renan in njegovi brezverski pristaši niso hoteli lurdskih čudežev pripoznati, dokler bi jim ne dokazala njihovo možnost vsaj zdravniška veda. Evo, zdaj se je prepričal zdravniški učenjak, pa ne samo on, ampak še veliko drugih, ki so šli v Lurd kot brezverci, z zasmehovanjem na ustih, pa se vrnilo z vero v srcu. Zdravniška veda sama torej priznava, da se godijo tudi danes po božjem vplivu čudeži!

* (Živo zakopali!) Pred par dnevi je umrla v Crescu, tam bivajočemu Čehu Lukišu-u 15letna hčerka in sicer na nagloma. Dan popreje si je dala izrúvati zob, za tem pa so jej dali nekakih zdravil, da bi si bolečine potolažila. Prihodnje jutro so našli deklico mrtvo v postelji in v 24. urah so jo pokopali. Nekateri prijatelji so Lukišu svetovali, da je bila deklina najbrže živa zakopana, ker si ne morejo misliti, da bi vsled onih zdravil umrla. In res pregovorili so ga, dá je dal grob odkopati. Ko so prišli do rakve, je obšel strah vse navzoče, kajti videli so čuden prizor. Steklo na rakvi bilo je razdrobljeno na tisoč in tisoč koscev. Dekličini roki bili ste zelo obrezani in okrvavljeni. Na glavi pa bi jej človek lahko lase preštel; s smrtjo se boreča populila si je reva skoro do zadnjega lasu iz glave. Njeno obličje bilo je k zemlji obrnjeno in truplo zelo skrceno.

Prošnja!

Kmalu se bode odprla v Novem mestu dijaška kuhinja in spolnila s tem vroča želja, katero só dolgo gojili mnogi mladinoľjubi.

Vodstvo katoliškega rokodelskega društva v Novem mestu je bilo sklenilo kljubu vsem težkočam in oviram društveni hiši toliko prizidati, da dobo obednica, kuhinja in klet dijaške kuhinje prostora.

Pričetna dela so končana, stavba je pod streho, in če Bog dá, pričela bode v začetku prihodnjega šolskega leta blagotvorno delovati dijaška kuhinja.

S tem podjetjem pa ste prevzeli dijaško podporno kakor tudi katoliško rokodelsko društvo v Novem mestu nalogo, ki ji hudo teži. Tudi udano podpisani odbor si je v svesti, koliko treba še premagati težav; in le ozir na nujno potrebo tacega zavoda in z druge strani na dobrotljiva srca sodeželanov mu daje upanje, da bode podjetje pospešil blagi namen; kajti za to se gre, da se olajša ali omogoči šolanje pridnim in lepo vednim učencem, katerih ne morejo zadosti podpirati stariši. Bode li odrekel pomoč, kdor prevdari, kako obtežuje učenje glad, kdor pomisli, kako težka, kako britka je za mlada, častiljubna srca ponižujoča hoja od hiše do hiše!

Zaupno se tedaj obrača udano podpisani odbor s prošnjo za podporo do vseh prijateljev učeče se mladine, zlasti do vseh onih, katerim je mar prospeha novomeške gimnazije ali katerim živi v prijetnem spominu prijazna metropola dolenska. Naj odmeva prijazno ta poziv, kjerkoli bijejo blaga srca! Zavržen ne bode nobeden dar; stoteren sad bo rodil v hvaležnih srcih podpirane mladine in plačilo dosegel pri Onem, ki je rekel: „Karkoli storite najmanjšemu izmed mojih bratov, storili ste meni“.

Odbor za ustanovitev dijaške kuhinje

v Novem mestu dné 20. maja 1894.

Dr. Jakob Schegula,
odvetnik.

Dr. Josip Marinko,
c. kr. profesor.

Dr. Fr. Detela,
c. kr. gymn. ravnatelj.

Loterijske številke.

Trst	12. maja	17	72	34	13	74
Gradec	19. „	69	38	11	58	60
Trst	26. „	65	38	74	48	70

Hiša na prodaj.

V Podhosti št. 12 pri Toplicah je na prodaj hiša, ki obsega dve veliki sobi, kuhinjo in vežo obokano, 2 kleti, 1 klet in hlev za par živine, tudi obokan. V gornjem nadstropju 1 sobica. Pri hiši je 1 oral vrta s sadnjim drevjem in kegljiščem.

Čeena,

kteri je zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejemem takoj v prodajalnico z mešanim blagom. Pogoji po dogovoru. (88-2)

Peter Durjava,
Škocjan.

V žrebetišče v Št. Jerneju

se bodo sprejemala

žrebeta

od 10. junija dalje. Posestniki žrebet, ki je želé dati v žrebetišče, naj prej ko prej v reči poprašajo c. kr. kmetijsko podružnico v Šent-Jerneju.

Šent Jernej, 30. maja 1894.

Aleks. Wutscher.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujem se slavnemu občinstvu za skazovano naklonjenost mojemu rajnemu možu

Jerneju Škerbincu,

opekarju v Češči Vasi,

ter naznanjam, da bodem to obrt tudi jaz nadaljevala z vestnimi in zanesljivimi ljudmi, ter se bodem trudila z dobro opeko postreči. Toraj prosim slavno občinstvo, da v prihodnje tudi meni naklonjeno ostane.

Marija Škerbinc,

(98-2)

v Češči Vasi, hiš. šte. 16.

Prodajalka

za prodajalnico z mešanim blagom, išče službo na deželi. Taista je iz dobre, spoštovane družine in vseh domačih del vajena.

Ponudbe blagovolijo naj se poslati uredništvu tega lista pod št. 24. A. S. (107-2)

Ludovik Smole,

(79-3)

trgovec v Sevnici,

prodaja

Živic-ove škropilnice proti peronospori po fabriški ceni in pravo modro galico, tudi nože, klošče ter gumi za cepljenje ameriških trt.

Ravno tam se tudi dobi ysakovrstno kmetiško in rokodelsko orodje, kakor tudi vsakovrstna železnina po nizki ceni in lepi nagrobni križi, na katere se tudi napis preskrbe.

Natakarica na račun

se takoj sprejme

v gostilni „pri Dolenjski železnici“

v Novem mestu.

(110)

Na prodaj.

(109)

V grajščini Srebrnče „Na marofu“ je na prodaj dobra lanska mrva, star voz (kolesel) in konjska oprava.

Za slovenske posojilnice!

Vse potrebne tiskovine za slov. posojilnice, vezane ali ne vezane dobijo se po zdatno znižani ceni pri

(87-3)

Anton Turk-u,

kujigovez v Ljubljani. Dunajska cesta št. 3.

Vožni red železnice Ljubljana j. k. — Kočevje.

0.2211/2311			0.2213/2313			0.2215/2315			Vozne cene			Postaje	Vozne cene			0.2312/2312			0.2314/2314			0.2316/2316		
1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	I.	II.	III.		I.	II.	III.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
607	1141	630																806	1244	834				
619	1153	644	0:30	0:20	0:10				iz Ljubljane j. k. v									755	1234	823				
631	1205	657	0:45	0:30	0:15				Ljubljana Dol. žel. . . . . ↑									741	1221	809				
639	1215	705	0:54	0:36	0:18				Lavrice p.	0:30	0:20	0:10						734	1214	801				
653	1229	719	0:81	0:54	0:27				Škofjice	0:36	0:24	0:12						720	1200	747				
707	1244	733	0:99	0:66	0:33				Šmarje-Sapa	0:63	0:42	0:21						710	1150	737				
723	100	749	1:26	0:84	0:42				Grosuplja	0:78	0:52	0:26						651	1131	717				
732	109	758	1:44	0:96	0:48				Predola p.	1:08	0:72	0:36						642	1122	708				
747	124	813	1:80	1:20	0:60				Čušperk.	1:26	0:84	0:42						627	1107	688				
759	136	825	2:07	1:28	0:69				Dobrépolja	1:59	1:06	0:53						615	1055	641				
820	157	846	2:48	1:65	0:83				Velikih Lašč	1:89	1:26	0:63						558	1038	624				
837	214	903	2:79	1:86	0:93				Ortneka	2:25	1:50	0:75						537	1017	608				
904	241	930	3:29	2:19	1:10				Ribnice	2:58	1:72	0:86						511	950	536				
912	249	938	3:42	2:28	1:14				Stare Cerkev p. . . . . ↓	3:12	2:08	1:04						502	941	527				
									Kočevje . . . . . iz	3:24	2:16	1:08												

Vožni red železnice Ljubljana-Novomesto-Straža.

zjutraj	popol-dne	zvečer	Vozne cene			Postaje	Vozne cene			zjutraj	dopol-dne	zvečer
			I.	II.	III.		I.	II.	III.			
6:07	11:41	6:30				iz Ljubljane juž. k. v				8:06	12:44	8:34
6:19	11:53	6:44	0:30	0:20	0:10	Ljubljana d. ž. . . . . ↑				7:55	12:34	8:23
6:31	12:05	6:57	0:45	0:30	0:15	Laverca	0:39	0:20	0:10	7:41	12:21	8:09
6:39	12:15	7:05	0:54	0:36	0:18	Škofelca	0:36	0:24	0:12	7:34	12:14	8:01
6:53	12:29	7:19	0:81	0:54	0:27	Šmarje-Sap	0:63	0:42	0:21	7:20	12:00	7:47
7:02	12:38	7:28	0:99	0:66	0:33	p.) Grosuplje . . . . . (o.)	0:78	0:52	0:26	7:10	11:50	7:37
7:14	12:54	7:43				o.)				6:43	11:42	7:13
7:27	1:08	7:58	1:26	0:84	0:42	Žalna	1:08	0:72	0:36	6:30	11:29	6:58
7:39	1:20	8:10	1:44	0:96	0:48	Višnja gora	1:40	0:93	0:47	6:19	11:18	6:47
7:53	1:35	8:25	1:71	1:14	0:57	Zatičina	1:49	0:99	0:50	6:05	11:04	6:32
8:03	1:45	8:36	1:89	1:26	0:63	Št. Vid p. Z.	1:67	1:11	0:56	5:54	10:53	6:21
8:08	1:50	8:42	1:98	1:32	0:66	Radobova vas	1:76	1:17	0:59	5:49	10:48	6:15
8:29	2:11	9:03	2:39	1:59	0:80	Velika Loka	2:16	1:44	0:72	5:29	10:28	5:54
8:42	2:24	9:19	2:61	1:74	0:87	Trebnje	2:39	1:59	0:80	5:16	10:15	5:41
9:02	2:45	9:39	2:97	1:98	0:99	Mirnapeč	2:75	1:83	0:92	4:54	9:55	5:18
9:23	3:07	10:01	3:42	2:28	1:14	p.) Novo Mesto . . . . . (o.)	3:24	2:16	1:08	4:32	9:33	4:55
9:39	3:17					o.)				4:22	9:45	4:44
9:58	3:36		3:83	2:55	1:28	p. Straža . . . . . o.	3:62	2:40	1:20	4:03	8:56	4:25

Pojasnilo znamenj. p. Postajališče. — O. Osební vlak. — Nočna doba od 6. ure zvečer do 5. ure 59 minut zjutraj označena je z navpičnimi črtami (600 — 550).

Išče se 14—16 letni deček,

ki bi se hotel učiti mesarke obrti. Sprejme se takoj pod ugodnimi pogoji pri

Josipu Windischerju,
mesarju v Kandiji pri Novem Mestu.

(96—2)

Posestvo na prodaj!

Posestvo, sodnijsko cenjeno na 29.800 glđ., katero ima hišo poleg cerkve, pripravno za prodajalnico, in vsako trgovino, katera že več let obstoji. Hiša je tudi posebej na prodaj. Več se izve pri g. I. Fačiniju, posestniku v Št. Vidu, pošta St. Rok, Dolenjsko.

Košnja v najem.

Dne 2. junija popoldne ob 2. uri se bode odajala na grajščini Draškovec pri Št. Jerneji in dne 4. junija dopoldne ob 9. uri pa na grajščini Verh pri Škocijanu košnja v najem. (108)

Dr. Ivan Šusteršič

(94—2) otvoril je svojo

odvetniško pisarnov Ljubljani na Kongresnem Trgu, št. 2
I. nadstropjev hiši, kjer je Kleinmajer & Bambergova
bukvarna.Uradne ure od 8.—12. dopoldne
in od 2.—6. popoldne.

IVAN KNOLL,

trgovec v Novem mestu,

zahvaljuje se uljudno slav. občinstvu za do-
sedanje zaupanje ter ob enem priporoča svojo
zalogo vsakovrstnega novega blaga,
kojega ima na izbiro po prav nizki ceni, v
stari prodajalnici na glavnem trgu.